

DATUM
2017-06-28
ERT DATUM
2017-03-30

DIARIENR
2017/87-4
ER BETECKNING
S2017/02007/FST

Regeringskansliet
Socialdepartementet
103 33 Stockholm

Om förenklat beslutsfattande och särskilda boendeformer för äldre (Ds 2017:12)

Statskontoret är i grundet positivt till förslag som innebär att kommunerna får befogenhet att på ett enklare sätt bevilja vissa individuella insatser inom äldreomsorgen. Kommunerna får därigenom möjlighet att utforma sitt beslutsfattande på ett mer effektivt sätt. Statskontoret menar dock att regeringen innan den fattar beslut i frågan mer noggrant bör utreda konsekvenserna av förslaget.

Statskontoret avstyrker det förslag som innebär att kommunerna får befogenhet att inrätta särskilda boendeformer för äldre personer som behöver stöd och hjälp i boendet och annan lättåtkomlig service. Skälet till ställningstagandet är att underlaget behöver utvecklas för att kunna ligga till grund för regeringens beslut.

Statskontoret har ombetts att även svara på remissen för utredningen Läs mig! Nationell kvalitetsplan för vård och omsorg om äldre personer (SOU 2017:21), där de två frågorna som nämnts ovan också behandlas. Statskontoret återkommer i ett senare skede med ett sådant remissvar, men har i detta remissvar till viss del beaktat förslagen i utredningen.

Möjlighet till förenklat beslutsfattande bör vägas mot risker

Statskontoret är positivt till att kommunerna ges möjlighet att utforma sitt beslutsfattande på ett mer effektivt sätt. En förväntad ökad kostnadseffektivitet och valfrihet för de äldre behöver dock vägas mot eventuella risker för att äldre personers behov tillgodoses i mindre utsträckning än i dag. En sådan bedömning är inte möjlig att göra utifrån underlaget och därför menar Statskontoret att regeringen bör utreda och beakta riskerna mer noggrant innan den fattar beslut i frågan.

Uppskattning av effektivitetsvinster behövs

I promemorian uppges att kommunens administrativa kostnader förväntas minska och att behovet av mer omfattande insatser kan minska genom att det blir lättare att sätta in insatser tidigt. Det finns dock ingen beräkning eller uppskattning av hur stora effektivitetsvinsterna förväntas bli. Statskontoret vill även peka på att regeringen behöver beakta hur förslaget i detta avseende förhåller sig till förslaget i utredningen Läs mig! Nationell kvalitetsplan för vård och omsorg om äldre personer, som också syftar till att förenkla beslutsfattandet.

Viktigt att säkerställa att insatser möter individens behov

Det är viktigt att säkerställa att insatser för äldre personer genomförs med god kvalitet och att de motsvarar individens behov. Statskontoret ser en risk för att detta kan försvåras om kommunerna får möjlighet att bevilja insatser utan individuell behovsprövning. Det är exempelvis tänkbart att det kan vara svårt för den äldre personen att själv bedöma och ge uttryck för sina behov i dialog med utföraren. Även uppföljning av om de insatser som beviljats varit de rätta för att möta individens behov blir enligt Statskontorets bedömning svårare. Statskontoret menar därför att regeringen bör analysera dessa risker och väga dem mot nytta med en ökad kostnadseffektivitet och valfrihet.

Staten bör följa upp effekter för individer i olika delar av landet

Statskontoret ser även en risk att skillnader mellan kommuner kan leda till att den enskildes rätt till insatser varierar beroende på var i landet han eller hon bor. Om förslaget genomförs menar Statskontoret därför att statlig uppföljning är nödvändig, exempelvis av effekter för individer i olika delar av landet.

Förslaget om en ny boendeform för äldre som behöver stöd och service avstyrks

Statskontoret avstyrker förslaget om en ny boendeform. Bakgrunden till ställningstagandet är att det underlag som tagits fram i promemorian inte är tillräckligt för att regeringen ska kunna fatta ett välgrundat beslut.

Närmare analys av behov av lagändring och konsekvenser behövs

Det framgår inte av promemorian hur stort behovet av en ny boendeform är och i vilken utsträckning kommunalt inrättade boenden för äldre behövs som ett komplement till bostäder på den ordinarie bostadsmarknaden. Bedömningen av behovet av en lagändring skiljer sig också åt från bedömningen i utredningen Läs mig! Nationell kvalitetsplan för vård och omsorg om äldre personer. Därför anser Statskontoret att behovet av en lagändring och inrättandet av en ny typ av boendeform behöver underbyggas ytterligare

innan regeringen kan fatta beslut i frågan. Statskontoret anser även att konsekvensanalysen behöver utvecklas. Framför allt behövs en analys av om de föreslagna boendena konkurrerar med företag på den ordinarie bostadsmarknaden och en analys av kostnaderna för kommunerna.

Ställföreträdande generaldirektör Johan Sørensson har beslutat i detta ärende. Utredningschef Anna Pauloff och utredare Sara Berglund, föredragande, var närvarande vid den slutliga handläggningen.

Johan Sørensson

Sara Berglund